

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

20 січня 2017 року

м. Хмельницький

№3-р/к

справа №03-06/33-16

Про припинення порушення
законодавства про захист
економічної конкуренції

Адміністративна колегія Хмельницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі - адміністративна колегія Відділення) розглянула матеріали справи №03-06/33-16 відносно Городоцької районної державної адміністрації (вул. Шевченка, 20, м. Городок, 32000, ЄДРПОУ 21313625) (надалі – Городоцька РДА) та подання з попередніми висновками від 02 грудня 2016 року №11/184-п у справі № 03-06/33-16 Другого відділу досліджень та розслідувань Відділення,

ВСТАНОВИЛА:

Хмельницьким обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (надалі – Відділення) під час здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції та проведенням дослідження товарного ринку оренди земель сільськогосподарського призначення з метою виявлення порушень законодавства про захист економічної конкуренції встановлено наступне.

За результатами проведеного дослідження в діях Городоцької РДА були виявлені ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

У зв'язку з цим, розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 08 квітня 2016 року №34-рп/к розпочато розгляд справи №03-06/33-16 відносно Городоцької РДА (вул. Шевченка, 20, м. Городок, 32000, ЄДРПОУ 21313625) за дії, які полягають у встановленні різних відсоткових ставок орендної плати на земельні ділянки однакового цільового призначення суб'єктам господарювання, що діють на одному товарному ринку, тобто є конкурентами та містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 3 статті 50, абзацом восьмим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентних дій органів влади, внаслідок яких окремим суб'єктам господарювання створюються дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами.

В ході збору та аналізу доказів у справі №03-06/33-16 встановлено наступне.

Городоцька РДА є складовою частиною єдиної системи органів державної виконавчої влади України. Основною метою діяльності Городоцької РДА є захист прав і законних інтересів громадян Городоцького району, забезпечення комплексного соціально-економічного розвитку району та реалізація державної політики у відповідних сферах управління.

Розпорядження Городоцької РДА, прийняті в межах своєї компетенції, є обов'язковими для виконання всіма розташованими на території району підприємствами, організаціями і установами, кооперативними та громадськими організаціями, їх органами, а також посадовими особами і громадянами.

Відповідно до статті 20 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», Городоцька РДА зобов'язана погоджувати з Антимонопольним комітетом України рішення, які можуть призвести до обмеження чи спотворення конкуренції на відповідних ринках, а також одержувати згоду на створення, реорганізацію, ліквідацію суб'єктів господарювання, створення об'єднань підприємств при перетворенні органів влади, місцевого самоврядування, адміністративно-господарського управління та контролю в об'єднання у випадках, передбачених Положенням про порядок погодження з органами Антимонопольного комітету України рішень центральних та місцевих органів державної виконавчої влади, органів місцевого та регіонального самоврядування щодо демонополізації економіки, розвитку конкуренції та антимонопольного регулювання, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 01.04.1994 року №4-р та зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 20.04.94 року за №78/287 (надалі – розпорядження АМКУ №4-р) та розпорядженням голови Хмельницької обласної державної адміністрації від 30.04.1998 року №1318-р «Про забезпечення додержання вимог законодавства щодо обов'язкового погодження з обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України рішень місцевих органів з питань демонополізації економіки, розвитку конкуренції та антимонопольного регулювання» (надалі – розпорядження ХОДА №1318-р).

У зв'язку із здійсненням державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції та проведення дослідження товарного ринку оренди земель сільськогосподарського призначення Відділення направило Городоцькій РДА вимогу від 26 січня 2016 року №01-24/16-237 про надання інформації.

У відповідь листом від 10 лютого 2016 року за №39/04-15-422 (вх. від 23 лютого 2016 року за №01-24-16/335) Городоцька РДА надала копії розпоряджень та відповідні договори до них щодо оренди земельних ділянок різного цільового призначення.

Проаналізувавши отриману інформацію відділенням встановлено, що відповідно до статті 93 Земельного кодексу України право оренди земельної ділянки - це засноване на договорі платне володіння і користування земельною ділянкою, необхідною орендареві для провадження підприємницької та іншої діяльності.

Відповідно до статті 206 Земельного кодексу України плата за землю справляється відповідно до закону.

Статтею 13 Закону України «Про плату за землю» та статтею 288.1 Податкового кодексу України передбачено, що підставою для нарахування орендної плати за земельну ділянку, яка перебуває у державній або комунальній власності, є договір оренди земельної ділянки.

Форма типового договору оренди затверджена Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження типового договору оренди землі» від 03.03.2004 №220, зі змінами. При цьому пункт 10 договору оренди землі (у редакції, затвердженій Постановою Кабінету Міністрів України від 13.12.2006 №1724 «Деякі питання оренди землі») передбачає, що обчислення розміру орендної плати за земельні ділянки державної та комунальної власності здійснюється з урахуванням їх цільового призначення та коефіцієнтів індексації, визначених законодавством.

Згідно із статтею 288 Податкового кодексу України (із змінами згідно із Законом України № 557-VIII від 30.06.2015) розмір орендної плати за земельну ділянку встановлюється у договорі оренди, але річна сума платежу:

- не може бути меншою 3 відсотків нормативної грошової оцінки,
- не може перевищувати 12 відсотків нормативної грошової оцінки.

Відповідно до пункту 2 статті 25 Господарського кодексу України органам державної влади і органам місцевого самоврядування, що регулюють відносини у сфері господарювання забороняється приймати акти, або вчиняти дії, що регулюють відносини у сфері господарювання та визначають привілейоване становище суб'єктів господарювання тієї чи іншої форми власності, або ставлять у нерівне становище окремі категорії суб'єктів господарювання чи іншим способом порушують правила конкуренції.

З метою виконання повноважень Городоцька РДА протягом 2013-2015 років надавала право на оплатне користування землями району шляхом укладення договорів оренди.

Під час перевірки розпоряджень Городоцької РДА прийнятих протягом 2013-2015 років були проаналізовані розміри орендної плати від нормативно-грошової оцінки земельних ділянок різного цільового призначення.

Так, при аналізі наданих матеріалів і документів, було встановлено, що затверджені розрахунки орендної плати за землю (за орендовані суб'єктами господарювання земельні ділянки), наприклад для земель, відведених для ведення товарного сільськогосподарського виробництва встановлені різні розміри орендної плати від величини нормативно-грошової оцінки земельної ділянки:

№ п/п	Назва суб'єкта господарювання	Дата та № розпорядження	Площа, га	форма власності земельної ділянки	% ставка орендної плати по договору	Цільове призначення
1.	ТОВ «Мрія Поділля»	31.03.2014	75041,28	невитребувані паї	4	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва
2.	ПП «Жищинецьке»	31.03.2014	36,7788	невитребувані паї	5	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва
3.	ТОВ «Поділля Агросервіс»	27.11.2007	308	невитребувані паї	3	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва
4.	ТОВ «Оболонь-Агро»	29.07.2007	206,64	невитребувані паї	3	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва
5.	ТОВ «Мрія Поділля»	24.03.2014	30,0785	невитребувані паї	4	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва
6.	ТОВ СГП «Агропромтехніка»	25.03.2015	93,5059	невитребувані паї	5	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва

Встановлення Городоцькою РДА різних розмірів орендної плати від нормативно-грошової оцінки земельних ділянок призначених для однакового цільового використання, ущемляє інтереси тих орендарів, які сплачують більшу орендну плату.

Внаслідок застосування Городоцькою РДА різних відсоткових ставок орендної плати на земельні ділянки однакового цільового призначення деякі суб'єкти господарювання, які

орендують такі земельні ділянки, несуть більші порівняно з конкурентами витрати в період використання земельної ділянки.

Таким чином, для окремих суб'єктів господарювання створюються дискримінаційні умови діяльності.

Згідно зі статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» економічна конкуренція (конкуренція) – змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку.

Виходячи з наведених законодавчих норм, виконання органами влади зобов'язання щодо сприяння розвитку конкуренції та не вчинення будь-яких дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію, здійснюється шляхом створення, відповідно до вимог чинного законодавства, умов за яких здобуття суб'єктами господарювання переваг над іншими суб'єктами господарювання повинно відбуватися завдяки саме власним досягненням, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку, чим забезпечується змагальність між суб'єктами господарювання, що є головною ознакою конкуренції. В свою чергу, недотримання зазначених принципів призводить до спотворення конкуренції та, відповідно, до не здійснення органами влади заходів, які сприяють розвитку конкуренції, здійснення яких є одним із заходів, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму.

Відповідно до частини першої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов, тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів місцевого самоврядування (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції є антиконкурентними діями органів влади.

Норми абзацу восьмого статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачають, що антиконкурентними діями органів влади, зокрема, визнаються дії, внаслідок яких окремим суб'єктам господарювання створюються дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами.

Згідно частини третьої вказаної статті Закону вчинення антиконкурентних дій органів влади забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

Відповідно до пункту 3 статті 50 зазначеного Закону антиконкурентні дії органів влади є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.

Відсутність єдиного порядку розрахунку та встановлення орендної плати за землю для суб'єктів господарювання може призвести до спотворення конкуренції на ринках товарів (для прикладу: шляхом створення нерівних умов у змаганні між суб'єктами господарювання, яким, у межах відповідного ринку товару, можуть встановлюватись різні розміри орендної плати за землю).

Відповідно до законодавства про захист економічної конкуренції суб'єкти господарювання, що діють на певному товарному ринку повинні знаходитись в рівних умовах.

Отже, ті суб'єкти господарювання, що діють на ринках сільськогосподарської продукції і яким було встановлено орендну плату за використання земель у більшому розмірі, знаходяться у несприятливих умовах порівняно з конкурентами, для яких при здійсненні того ж виду діяльності встановлено орендну плату в меншому розмірі.

Застосування Городоцькою РДА в договорах оренди землі з однаковим цільовим призначенням різних умов для різних суб'єктів господарювання призводить до нерівності ринкової позиції через погіршення умов господарювання для окремих підприємств.

Таким чином, відповідно до законодавства про захист економічної конкуренції суб'єкти господарювання, що діють на певному товарному ринку повинні знаходитись в рівних умовах.

Відповідно до абзацу восьмого частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, зокрема, визнається дія, внаслідок якої окремими суб'єктам господарювання створюються дискримінаційні умови діяльності в порівнянні з конкурентами.

Поняття дискримінаційні умови діяльності передбачає, що хоча умови господарювання можуть і не погіршуватися порівняно з тими, які учасник ринку мав до відповідної дії державного органу, однак, умови для розвитку стають гіршими ніж для інших учасників ринку.

Згідно з частиною третьою статті 15 вказаного закону, вчинення антиконкурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

Таким чином, дії Городоцької РДА щодо встановлення різних відсоткових ставок орендної плати на земельні ділянки однакового цільового призначення суб'єктам господарювання, що діють на одному товарному ринку, тобто є конкурентами, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50, абзацом восьмим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентних дій органів влади, внаслідок яких окремим суб'єктам господарювання створюються дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами.

У відповідь на подання з попередніми висновками у справі №03-06/33-16 від 02 грудня 2016 року №11/184-п Городоцька РДА будь-яких зауважень чи заперечень по результатам розгляду справи не надала.

Розглянувши матеріали справи, подання з попередніми висновками у справі №03-06/33-16 від 02 грудня 2016 року №11/184-п у їх сукупності, адміністративна колегія Відділення дійшла до висновку, що подані матеріали достатні, а наведені у поданні висновки обґрунтовані і доведені, що є підставою для прийняття рішення.

Враховуючи вищевикладене, керуючись статтями 12, 12¹, 14, 17 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктом 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року №32-р та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року № 291/5482, (зі змінами), пунктом 33 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року за №5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за №90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (зі змінами), адміністративна колегія Відділення,

ВИРІШИЛА:

1. Визнати дії Городоцької районної державної адміністрації (вул. Шевченка, 20, м. Городок, 32000, ЄДРПОУ 21313625), які полягають у встановленні різних відсоткових ставок орендної плати на земельні ділянки однакового цільового призначення суб'єктам господарювання, що діють на одному товарному ринку, тобто є конкурентами, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 3 статті 50, абзацом восьмим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентних дій органів влади, внаслідок яких окремим суб'єктам господарювання створюються дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами.
2. Зобов'язати Городоцьку районну державну адміністрацію, у двомісячний строк з дня одержання рішення, усунути порушення законодавства про захист економічної конкуренції зазначене у пункті 1 цього рішення шляхом приведення відсоткових ставок

орендної плати на земельні ділянки однакового цільового призначення суб'єктам господарювання до одного рівня.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України може бути оскаржене до Господарського суду **в двомісячний строк** з дня його одержання.

Голова адміністративної колегії
Голова відділення

В.Олуйко

Заступник голови Відділення

Р.Примуш

Начальник Першого ВДР

К.Гочачілов

Начальник Другого ВДР

В. Луцюк

Секретар колегії
Головний експерт Другого ВДР

О. Андрійчук